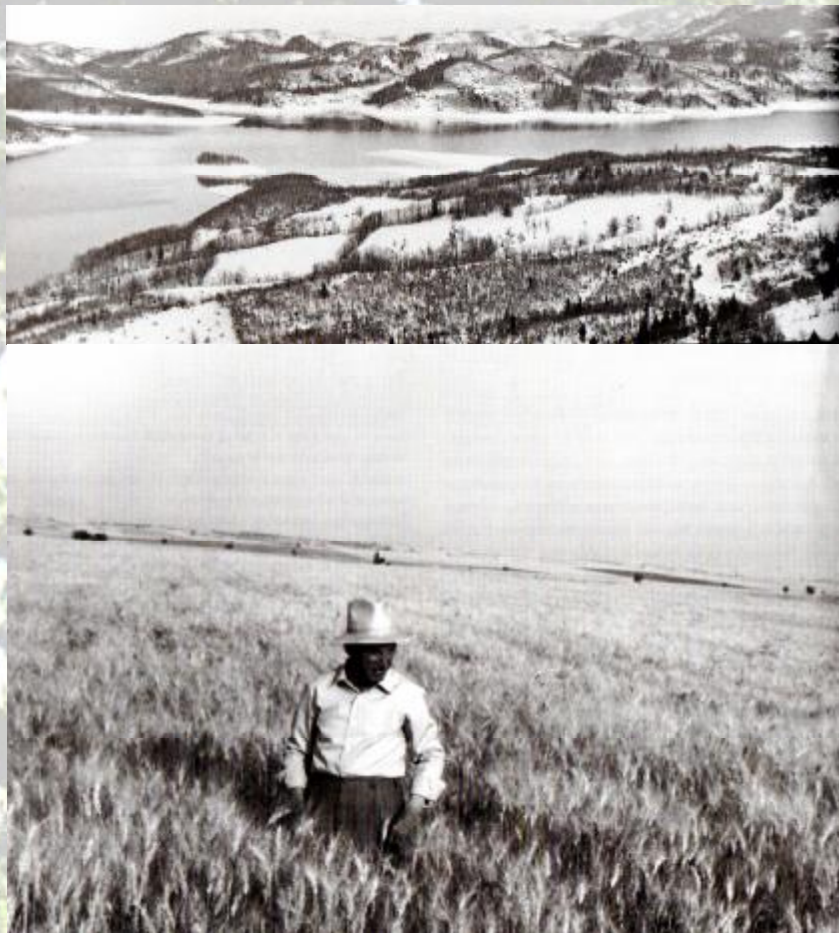

4. Φύση και Βιοποικιλότητα

4Α. Παρουσίαση κατάστασης

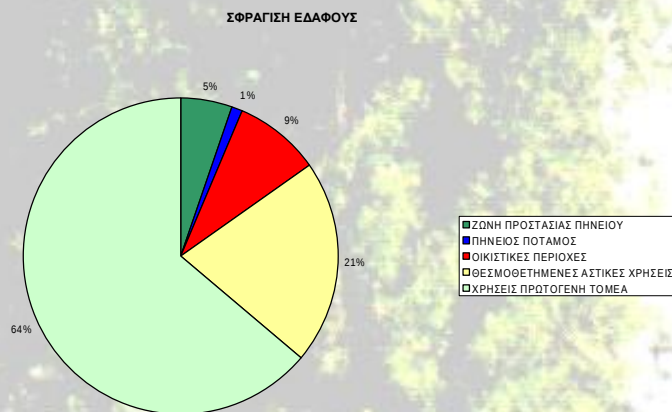
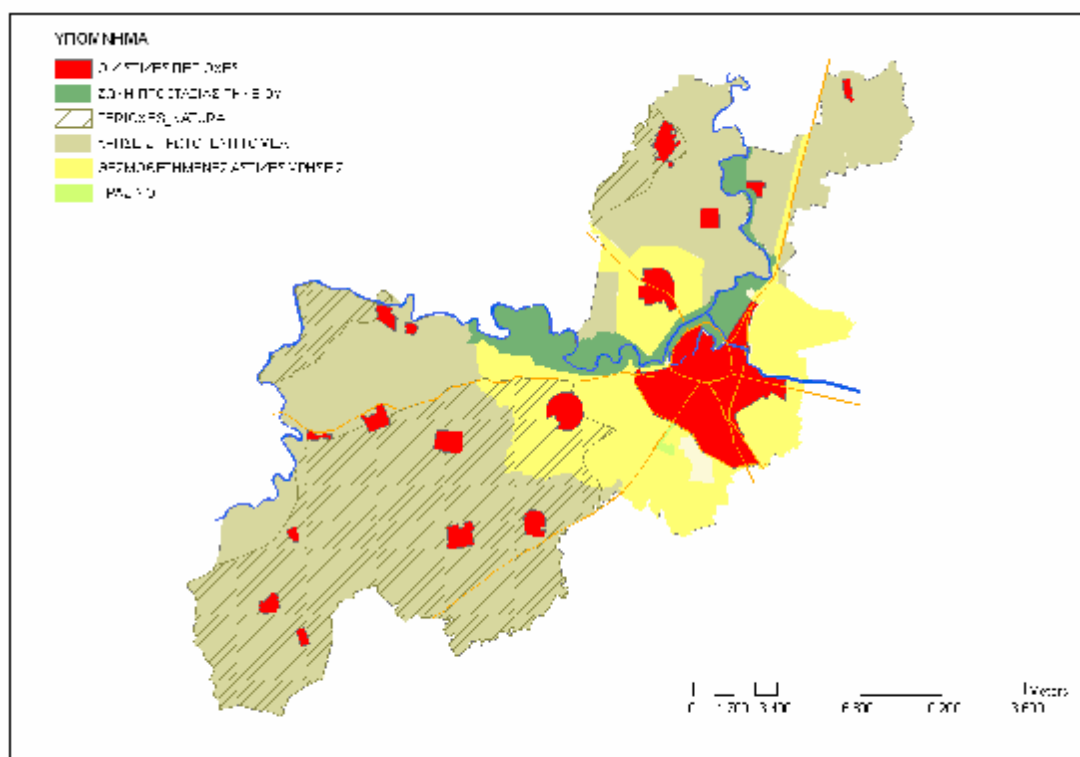
Το τοπίο της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Λάρισας, διαμορφώνεται ως αγροτικό τοπίο, με σχετικά επίπεδο ανάγλυφο, μέση ετήσια θερμοκρασία 15,7°C (απόλυτες τιμές μεταξύ 45°C και -21,6°C) και ετήσια βροχόπτωση 427,4 mm, που φιλοξενεί αξιόλογα ενδιαιτήματα, τα οποία διαφέρουν ωστόσο από τα «πράσινα» βορειοευρωπαϊκά πρότυπα.

Εικόνες 1.,2.: Ο Πηνειός και ο Θεσσαλικός κάμπος σε διαφορετικές εποχές του χρόνου.

Περιοχές Natura

Με τη διεύρυνση των ορίων του Δήμου (2010) εντάχθηκε στα όριά του τμήμα της περιοχής Natura με κωδικό GR1420011 «Περιοχή Θεσσαλικού Κάμπου».

Χάρτης 3.: Όρια περιοχών Natura – Σφράγιση εδάφους.

Η ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λάρισας φιλοξενεί το κιρκινέζι (*Falco naumanni*), ένα μικρό μεταναστευτικό γεράκι που προτιμά ζεστούς, ανοιχτούς και ξηρούς στεπόμορφους οικότοπους και περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Σπονδυλοζώων της Ελλάδας, ως τρωτό.

Η Ελλάδα φιλοξενεί περίπου το 10% του συνολικού ευρωπαϊκού πληθυσμού που εκτιμάται σε 25.000-42.000 ζεύγη. Στη Ζώνη Ειδικής Προστασίας «Περιοχή Θεσσαλικού Κάμπου», ο αναπαραγωγικός πληθυσμός φτάνει τα 1890-2160 ζευγάρια, περίπου 85% του εθνικού πληθυσμού. Η κατάσταση διατήρησης του πληθυσμού στην Θεσσαλία επιδεινώνεται χρόνο με το χρόνο εξαιτίας σειράς παραγόντων, σημαντικότεροι από τους οποίους είναι: α) η εγκατάλειψη των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών και β) ο περιορισμός των διαθέσιμων χώρων φωλιάσματος στις στέγες παλιών σπιτιών και γεωργικών αποθηκών.

Εικόνα 4.: Κιρκινέζι.

Υγροβιότοπος Πηνειού

Ο ποταμός Πηνειός (Υγρότοπος με Κωδικό 140116000, σύμφωνα με το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων), αποτελεί κυρίαρχη παρουσία στην ευρύτερη περιοχή της Λάρισας.

Εικόνα 5.: Καλαμιώνες στην περιοχή Αγ. Θωμά.

Στις όχθες και τα πρανή του Πηνειού αναπτύσσεται υδρόβια βλάστηση, που χαρακτηρίζεται από φυτοκοινωνίες ελοφύτων (καλαμιώνες) με κυριαρχία του *Phragmites australis* (αγριοκάλαμο). Ενδιαφέρουσα είναι η πλούσια βλάστηση από λεύκες (*Populus* spp.), πλατάνια (*Platanus orientalis*), ιτιές (*Salix* spp.), βάτα (*Rubus* spp.), αγριοτριανταφυλλιές (*Rosa canina*), σπάρτα (*Spartium junceum*) και αναρριχώμενα φυτά (κισσούς κ.λ.π.). Στα παραποτάμια δάση του Πηνειού διατηρείται μία αξιόλογη πανίδα (σαΐνια - *Accipiter brevipes* και μαυροπελαργοί - *Ciconia nigra*). Άλλο αξιόλογο σπάνιο είδος πανίδας του οικοσυστήματος αυτού είναι η βίδρα (*Lutra lutra*), της οποίας οι τελευταίοι πληθυσμοί επιβιώνουν ακόμα στα καθαρότερα τμήματα. Εκτός από χώρο φωλιάσματος και διαβίωσης για πολλά είδη πανίδας, οι στενές αυτές λωρίδες βλάστησης αποτελούν και διαδρόμους επικοινωνίας και εποικισμού (corridors).

Εικόνα 6.: Χλωρίδα και πανίδα Πηνειού.

Περιοχές Corine

Μέρος της περιοχής του Δήμου Λάρισας χαρακτηρίζεται ως Βιότοπος CORINE με Κωδικό Τόπου AG0030017. Περιγράφεται στην Τράπεζα Στοιχείων για την Ελληνική Φύση (“ΦΙΛΟΤΗΣ”) του Ε.Μ.Π. ως ένας από τους σημαντικότερους βιότοπους με μεγάλη αξία για το φυσικό περιβάλλον. Τα όριά του δεν ταυτίζονται με την περιοχή Natura.

Η πανίδα, που απαντά στην περιοχή, συνίσταται από αξιόλογα πτηνά, όπως αλκούνα (*Alcedo atthis*), σταχτοτσικνιάς (*Ardea cinerea*), ποντικοβαρβακίνα (*Buteo buteo*), φλώρος (*Carduelis chloris*), ψευταηδόνη

(*Cettia cetti*), νανοτσικλιτάρα (*Dendrocoros minor*), βαλκανοτσικλιτάρα (*Dendrocoros syriacus*), σιρλοτσικλιόνο (*Emberiza cirrus*), κρασοπούλι (*Emberiza melanocephala*), βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*), ωχροστριτίδα (*Hippolais pallida*), αετομάχος (*Lanius collurio*), αηδόνη (*Luscinia megarhynchos*), λευκοσουςουράδα (*Motacilla alba*), σταχτοσουςουράδα (*Motacilla cinerea*), συκοφάγος (*Oriolus oriolus*), καλόγερος (*Parus major*), κορμοράνος (*Phalacrocorax carbo sinensis*), δεντροφυλλοσκόπος (*Phylloscopus collybita*), καρακάξα (*Pica pica*), σακουλοπαπαδίτσα (*Remiz pendulinis*), θαμνοτσιροβάκος (*Sylvia communis*), δασότρυγγας (*Tringa ochropus*), κότσυφας (*Turdus merula*) κ.ά.

Αν και η περιοχή χαρακτηρίζεται ως βιότοπος, υποβαθμίζεται με ταχείς ρυθμούς, καθώς απειλείται από την υλοτόμηση με απώτερο σκοπό τη διεκδίκηση εδαφών είτε για δημιουργία νέων καλλιεργήσιμων εκτάσεων είτε για βόσκηση και από τη ρίψη απορριμμάτων μειώνοντας έτσι, την αισθητική του τοπίου και προκαλώντας με αυτόν τον τρόπο προβλήματα στους οργανισμούς του φυσικού οικοσυστήματος.

Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά (IBA)

Η περιοχή επιλέχτηκε ως σημαντική στα πλαίσια του ελληνικού προγράμματος για τον εντοπισμό Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (Important Bird Areas - IBA), που η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία εκπονεί για λογαριασμό του διεθνούς οργανισμού για την προστασία των πουλιών, (BirdLife International) σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ.

Εικόνα 7.: Τοπικά είδη (*Dorkadion Thessalicum* και *Allium Thessalicum*).

4B. Παλαιότερες Επιδόσεις

Η περιοχή Natura προστατεύεται από το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α') «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις». Ορίστηκε ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (Special Protection Area). Οι όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και οι χρήσεις γης, συνάδουν με τις ρυθμίσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (2009), που είναι μάλιστα πιο περιοριστικό. Συγκεκριμένα:

- Δεν επιτρέπεται η χωροθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.
- Επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως μέσο για την προστασία του κλίματος, εφόσον με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στα πλαίσια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του σταθμού, διασφαλίζεται η διατήρηση των προστατευόμενων ειδών.
- Οι Διευθύνσεις Συντονισμού Προστατευόμενων Περιοχών ιδρύονται σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης και έχουν ως αρμοδιότητα το συντονισμό της φύλαξης από τα χωρικά αρμόδια σώματα ασφαλείας, καθώς και το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης.
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαιτέρως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (L10)
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης
- Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες
- Το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης των γηπέδων ορίζεται σε 10.000 τ.μ. (με παρέκκλιση για τα υφιστάμενα την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου)
- Το πιο πάνω καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων δεν ισχύει για την ανόρυξη φρεάτων, την κατασκευή αντλητικών εγκαταστάσεων, μικρών

γεωργικών αποθηκών και υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συνοδών έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις

- Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες υπόκεινται σε περιορισμούς, οι οποίοι υποχρεωτικά περιλαμβάνουν τα οριζόμενα στον κανονισμό 146/2010 (L 47) περί καθεστώτος πολλαπλής συμμόρφωσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δραστηριότητες του αλιευτικού τομέα.

Σκοπός των ρυθμίσεων είναι η αειφόρος διαχείριση και αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου.

Η διατήρηση της βιοποικιλότητας προϋποθέτει διαδικασίες προγραμματισμού και διαχείρισης, στο πλαίσιο των οποίων εξασφαλίζεται ευρεία φάση διαβούλευσης, ώστε να αξιοποιείται η βέλτιστη επιστημονική γνώση και η διαθέσιμη τεχνογνωσία.

Οι ειδικότεροι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

- Αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του διεθνούς δικαίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Ενσωμάτωση στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας.
- Απόκτηση επαρκούς γνώσης για την κατάσταση των ειδών και οικοσυστημάτων, ως κύριο εργαλείο για την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας.
- Αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.
- Επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης της βιοποικιλότητας, στην οποία περιλαμβάνονται οι οικότοποι και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, ιδίως εκείνα που χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, σπάνια ή απειλούμενα.
- Αποτελεσματικοί μηχανισμοί επιτήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

- Προώθηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών γενικότερα στην κοινωνία.

Στις περιοχές αυτές επιβάλλεται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο η κάλυψη των οικοδομών με κεραμοσκεπή, για λόγους ένταξης στο αγροτικό τοπίο και προστασίας των προστατευόμενων πτηνών (πελαργοί και κερκινέζια), που χτίζουν πάνω στις στέγες τις φωλιές τους.

Συγκεκριμένα για το κερκινέζι λειτουργεί πρόγραμμα LIFE τετραετούς διάρκειας (από τον Ιούνιο 2012). Ο συνολικός προϋπολογισμός φτάνει τα 2 εκ. ευρώ, εκ των οποίων τα 1,5 εκ. ευρώ θα αποτελέσουν την ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση (75%). Βασικός στόχος του προγράμματος είναι ο σχεδιασμός και υλοποίηση αποτελεσματικών μέτρων διαχείρισης για τη διατήρηση του πληθυσμού του κερκινεζιού στη Θεσσαλία, με παράλληλη διασφάλιση της βιωσιμότητας των γεωργικών πρακτικών που συντελούν στην επιβίωση του είδους στην περιοχή. Για τον σκοπό αυτό εκπονούνται επιστημονικές έρευνες, σχέδια δράσης, σειρά διαχειριστικών παρεμβάσεων με συμμετοχή τοπικών παραγωγών, επιστημόνων και εθελοντών, καθώς και ένα ευρύ πρόγραμμα περιβαλλοντικής ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, των παραγωγών αλλά και των κατοίκων της περιοχής.

Το πρόγραμμα υλοποιείται από ένα ολοκληρωμένο εταιρικό σχήμα, με επικεφαλής το εργαστήριο αγροτικής βιοποικιλότητας της Σχολής Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Συμμετέχουν επίσης ο Δήμος Ρήγα Φεραίου, ο Φορέας Διαχείρισης Κάρλας - Μαυροβουνίου, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και η Εταιρεία περιβαλλοντικού σχεδιασμού NCC.

Εικόνα 8.: Διάσωση 7 νεοσσών, που μεταφέρθηκαν από κατοίκους της περιοχής στο Σταθμό Επανένταξης Κιρκινεζιών στο Στεφανοβίκειο σε συνεργασία με το Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA.

Στα πλαίσια του προγράμματος πραγματοποιήθηκε στο Βόλο διεθνής συνάντηση εργασίας τον Ιανουάριο 2013 με θέμα τις παρεμβάσεις βελτίωσης της διαθεσιμότητας χώρων φωλιάσματος του Κιρκινεζιού.

Ευρεία είναι η ευαισθητοποίηση κατοίκων και οργανώσεων. Η Δ΄ Κυνηγετική Ομοσπονδία Στερεάς Ελλάδας σε συνεργασία με το Εργαστήριο Άγριας Πανίδας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει τοποθετήσει τεχνητές φωλιές στο Θεσσαλικό κάμπο, για να αυξηθούν οι θέσεις φωλιάσματος και να υποβοηθηθεί η αναπαραγωγή του είδους. Ένας αριθμός από τις φωλιές αυτές παρακολουθείται πλέον από ειδικές βιντεοκάμερες, που αποτυπώνουν τη διαδικασία φωλεοποίησης, το είδος της τροφής και των εντόμων που μεταφέρονται από τους γονείς στους νεοσσούς, τα διαστήματα ανάπτυξης των μικρών γερακιών, τις πρώτες πτήσεις κλπ. Τα δεδομένα αθροίζονται και συμπληρώνουν τις πληροφορίες που ήδη από το 2003 συγκεντρώνουν στην περιοχή οι επιστήμονες του προγράμματος, με τη μέθοδο της ραδιοσήμανσης και των δακτυλιώσεων που έχουν γίνει σε ενήλικα κιρκινέζια και νεοσσούς τους, ώστε να παρακολουθούνται τόσο οι τοπικές κινήσεις τους στο θεσσαλικό κάμπο όσο και η αποδημία τους.

Λάρισα - Αίτηση για το Ευρωπαϊκό Βραβείο Πράσινης Πρωτεύουσας 2016

Στην ευαισθητοποίηση των κατοίκων συμβάλλουν πολλά δημοσιεύματα στις τοπικές εφημερίδες και στο διαδίκτυο.

Εικόνα 9.: Αφίσα της εκδήλωσης για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Μεταναστευτικών Πουλιών (19 Μαΐου 2013) στο Στεφανοβίκειο.

4Γ. Μελλοντικά σχέδια

Οριοθέτηση –καταγραφή και προστασία θεσμοθετημένων περιοχών

Σημαντικό είναι να προσδιοριστούν οι “ανάγκες” που ζητείται να καλύψει οποιαδήποτε επέκταση της πόλης και η κατάληψη γεωργικής γης, η οποία ως επί το πλείστον είναι υψηλής παραγωγικότητας, να γίνει σταθμίζοντας όλους τους σχετιζόμενους παράγοντες και σε συνεργασία με την ΝΕΧΩΠ. Απαραίτητη είναι η χαρτογράφηση της γης υψηλής παραγωγικότητας (από τη Διεύθυνση Γεωργικής Ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο), όπως και των δασικών εκτάσεων και η οριστική οριοθέτηση των θεσμοθετημένων περιοχών (Corine, Natura κλπ)

Ρύπανση εδάφους

Στο Δήμο της Λάρισας, που βρίσκεται στη μέση του Θεσσαλικού κάμπου, το κυριότερο περιβαλλοντικό πρόβλημα για το έδαφος είναι η ολοένα επεκτεινόμενη εντατική καλλιέργεια, έχοντας σαν αποτέλεσμα την υποβάθμισή του συμπιέζοντάς το, αποσθλώνοντάς το και αυξάνοντας την οξύτητά του. Η εντατική άρδευση του εδάφους σε συνδυασμό με τη γρήγορη εξάτμιση του αρδευτικού νερού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, αυξάνει την περιεκτικότητά του σε άλατα.

Η χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων αποτελούν τους κύριους παράγοντες γεωργικής ρύπανσης. Προκαλείται ρύπανση του εδάφους με τοξικές χημικές ουσίες, που έχουν την ικανότητα να παραμένουν αδιάσπαστες για μεγάλα χρονικά διαστήματα και συχνά αποπλένονται προς τον υδροφόρο ορίζοντα ή τα επιφανειακά νερά ρυπαίνοντας έτσι και τους υδάτινους πόρους.

Η εφαρμογή έργων περιβαλλοντικής εξυγίανσης των πεδινών εδαφών όπως τα προγράμματα απονιτρορύπανσης θα διασφαλίσουν την ποιότητα του καλλιεργούμενου εδάφους (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Θεσσαλίας. Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός).

Η σύγχρονη γεωργία μπορεί να παράγει προϊόντα που συγχρόνως να ανταποκρίνονται στη ζήτηση της αγοράς και να διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο υγιεινής, χρησιμοποιώντας μεθόδους παραγωγής φιλικές στο περιβάλλον.

Ρύπανση υδάτων

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, η μόλυνση του εδάφους από τις γεωργικές καλλιέργειες, έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα και τη μόλυνση των νερών στην ευρύτερη περιοχή. Η ποιότητα των υπόγειων (κυρίως των μικρού βάθους) και επιφανειακών νερών υποβαθμίζεται με την πάροδο του χρόνου γεγονός που αποδίδεται κυρίως στη ρύπανσή τους από τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα που χρησιμοποιούνται στις εντατικά καλλιεργούμενες γεωργικές εκτάσεις. Το στοιχείο που ρυπαίνει τους υδάτινους αποδέκτες περισσότερο από κάθε άλλο είναι το άζωτο που αποτελεί βασικό συστατικό των λιπασμάτων. Οι συγκεντρώσεις νιτρικών, αμμωνιακών και φωσφορικών καταλοίπων στα επιφανειακά νερά της περιοχής καθιστούν σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη την επιβίωση των υδρόβιων οργανισμών και νεκρώνουν τους παρόχθιους βιότοπους.

Όσον αφορά τον Πηνειό, που αποτελεί σημαντικό υδάτινο στοιχείο για ολόκληρο τον νομό της Λάρισας, για όλους τους παραπάνω λόγους, η ποιότητα των νερών και η πανίδα του έχουν υποβαθμιστεί σημαντικά.

Το απόθεμα των υδάτινων πόρων επιβαρύνεται επιπλέον από την υπεράντληση του υδροφόρου ορίζοντα μέσω των αρδευτικών και των υδρευτικών γεωτρήσεων, που τα τελευταία χρόνια γίνονται ολοένα περισσότερες και βαθύτερες. Ιδιαίτερα προβλήματα δημιουργούνται από τη συνεχή διάνοιξη ιδιωτικών γεωτρήσεων καθώς και από το σπάταλο τρόπο που το νερό οδηγείται προς τα χωράφια, περιλαμβανομένης και της μεθόδου άρδευσης με τεχνητή βροχή.

Σε συνδυασμό με τα υφιστάμενα μεγάλα έργα ταμίευσης νερού, η χωροθέτηση ενός δικτύου μικρών φιλικών στο περιβάλλον ταμιευτήρων, δύναται να συμβάλλει σε αποτελεσματικότερη διαχείριση του υδατικού δυναμικού. Η ολοκλήρωση της διαχείρισης θα πρέπει να συμπληρωθεί με μια σειρά πολιτικών για ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση των υπόγειων υδροφορέων, συνετή χρήση από τους καταναλωτές, σχεδιασμό καλλιεργειών και επιβολή προστίμων στους ρυπαίνοντες (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Θεσσαλίας. Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός).

Ο Θεσσαλικός κάμπος, είναι και πρέπει να παραμείνει, μία από τις σημαντικότερες γεωργικές περιοχές της Χώρας, στις οποίες υπάρχουν οι προϋποθέσεις άσκησης αποτελεσματικής γεωργίας. Η αειφόρος διαχείριση του φυσικού αυτού πόρου, αποτελεί **πρώτη προτεραιότητα** περιφερειακής αλλά και εθνικής σημασίας.

Μεταξύ των στόχων της χωρικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος, που τέθηκαν στη Β' φάση του ρυθμιστικού σχεδίου Ευρύτερης Περιοχής Λάρισας (2009), που αναμένεται να εγκριθεί, περιλαμβάνονται:

Επέκταση δικτύου Natura 2000

Στις παρακάτω περιοχές προτείνεται κατόπιν ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης να επεκταθούν οι περιοχές Natura λόγω της μεγάλης σημασίας της βιοποικιλότητάς τους και της σημασίας τους για την ορνιθοπανίδα:

- Πηγειός ποταμός (τμήμα Λάρισας, στενό Ροδιάς προς τα Τέμπη)
- Διάσπαρτοι εναπομένοντες ταμιευτήρες, όπως της λίμνης Κάρλας και μικρότεροι
- Οι περιοχές CORINE, όπως τα Λιβάδια Τερψιθέας, το Μάτι Τυρνάβου, το ύψωμα Γεντίκι

Οικοτουρισμός – Ευαισθητοποίηση

Μετά από ειδική μελέτη να επιτρέπονται μόνο έργα και παρεμβάσεις οικοτουριστικού χαρακτήρα, ιδιαίτερα κατά μήκος του Πηγειού, όπου μπορεί να δημιουργηθεί οικολογικό πάρκο, αλλά και στους ταμιευτήρες, όπου μπορεί να γίνεται οικολογική – περιβαλλοντική ξενάγηση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών στα ζητήματα του νερού. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μπορεί να γίνουν τα ακόλουθα:

- «Διαδρομές» σύνδεσης των επιμέρους περιοχών του δικτύου
- Δημιουργία υποδομών προστασίας – ανάδειξης και προγραμματισμός οικοτουριστικών παρεμβάσεων, όπως διάνοιξη μονοπατιών με μικρά κιόσκια, καθιστικά, σκίαστρα, παρατηρητήρια άγριας ζωής και ιδιαίτερα πουλιών, θέσεις θέας, μικρές γέφυρες, πάγκους, βρύσες, περιφράξεις, σήμανση κλπ.

- Σήμανση των περιοχών με κατάλληλου τύπου πινακίδες ρυθμιστικές, κατευθυντήριες, ερμηνείας περιβάλλοντος για την περιβαλλοντική εκπαίδευση
- Φυτεύσεις όπου κρίνεται σκόπιμο, μόνον με ενδημικά φυτά και συντήρηση υφισταμένων φυτοφρακτών.

Εκπόνηση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης - Ίδρυση φορέων διαχείρισης

Επιβάλλεται η άμεση εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, θεσμοθέτησή τους με προεδρικό διάταγμα, και ίδρυση φορέων διαχείρισης για τις υφιστάμενες και τις προτεινόμενες περιοχές.

Εικόνα 10.: Κιρκινέζι.

4Δ. Αναφορές

- Ν. 3937/2011 ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»
<http://www.neagenia.gr/viopoikilotita/docs/N3937.pdf>
- «Ρυθμιστικό Σχέδιο και Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος Οικιστικού Συγκροτήματος Λάρισας» Β' Στάδιο, σύμπραξη μελετητών Τσακίρης Στέλιος, Χωροδυναμική - Περιβάλλον - Ανάπτυξη - Έφη Καραθανάση & Συνεργάτες Ε.Ε. 2009
- Αποφ. 5625/59708/2009 ΦΕΚ 523/Α.Α.Π./2009 «Έγκριση Αναθεώρησης και Επέκτασης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Λαρισαίων»
- «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Λαρισαίων 2011-2014. Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός» Δήμος Λαρισαίων
<http://www.larissa-dimos.gr/new/index.asp?cat=120&itm=7624>
- «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Θεσσαλίας. Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός» Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Μάιος 2011 http://www.pthes.gov.gr/data/stratsxed/epixprogr_a.pdf
- Ελληνική ορνιθολογική εταιρεία
http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?tID=2368&aID=32
- Πρόγραμμα LIFE για το κερκινέζι
<http://www.lifelessserkestrel.eu/index.php/el/>
- Κυνηγοί σε δράσεις προστασίας για το απειλούμενο κερκινέζι στη Θεσσαλία
<http://www.econews.gr/2013/05/27/kirkinez-kynhgoi-100594/>
- Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA
<http://www.wild-anima.gr/el/>
- Εφημερίδα «Ελευθερία» Λάρισας, φύλλο 17-5-2013
<http://www.eleftheria.gr/index.asp?cat=26&aid=52348>
- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. - Δ/ση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού - Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος: «Προσδιορισμός συμβατών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα είδη χαρακτηρισμού των Ζωνών Ειδικής

Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Οδηγός οικολογικών απαιτήσεων, απειλών και ενδεδειγμένων μέτρων για τα είδη χαρακτηρισμού»

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=62LywcEzaKE%3D&tabid=539&language=el-GR>

- *Allium thessalicum* Brullo & al.

<http://e-monocot.org/taxon/urn:kew.org:wcs:taxon:296790>

- Χλωρίδα και πανίδα Ν. Λαρίσης

<http://www.agro-tour.net/web/guest/8/~/-/topic/249>

- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο - Τομέας Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος: ΦΙΛΟΤΗΣ - Βάση δεδομένων για την ελληνική φύση

<http://filotis.itia.ntua.gr/biotopes/?category=4>